

Fàbrica del Burés

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Av. del Pare Claret, s/n
Alçada: 143

Coordenades:

Latitud: 41.6394
Longitud: 1.85585
UTM Est (X): 404710
UTM Nord (Y): 4610373

Classificació

Número de fitxa: 08053 - 2
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle: XIX
Any: 1872
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: Molt compartimentat i afegits posteriors que tapen estructures antigues.
Protecció: Legal
Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)
Número inventari: Si (IPA 35026)
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat: Privada
Titular: diversos propietaris
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dc., 10/05/2017 - 02:00

Descripció

El Burés és un nucli fabril construït a la llera esquerra del riu Llobregat, per tal d'aprofitar-ne l'aigua com a motor de la maquinària, per Esteve Burés i Arderiu. A més de les diverses naus industrials que s'hi van anar aixecant, també es construï el canal, els habitatges pels treballadors, el casino i teatre i altres edificis. El barri del Burés encara conserva bona part de l'estructura creada en el segle XIX; tot i que ara l'espai de les naus s'ha compartimentat i repartit entre diverses empreses.

Destaca la nau principal, que consta de planta baixa i tres pisos; i on era l'antiga entrada dels treballadors, es conserva una llinda amb la data de 1874 i les inicials d'Esteve Burés.

Història

Provinent d'una saga de fusters de Manresa, Esteve Burés i Arderiu, que estava casat amb Ramona Borràs i Pons, va adquirir l'any 1872 una peça de terra situada al peu del pont Vell de Castellbell i el Vilar, que era una propietat del marquès de Castellbell. Feta la crida per aconseguir operaris de la construcció, començaren aviat les obres de la resclosa, que es construï provisionalment amb taulons de roure extrets del bosc del mas Carner, i del canal de cinc-cents metres. Al mateix temps, es construï una casa amb planta baixa i un pis, davant d'on s'aixecarien les naus de la fàbrica, on s'habilità una cantina als baixos i al pis es feia l'habitatge de l'Esteve Burés.

La part de fàbrica més propera al pont aixecat el segle XV, es va acabar el mes de gener de 1874 i tot seguit fou arrendada a la firma Hijos de M. Puig, fabricants del pla de Barcelona. Per a baixar la màquina s'obrí el camí que va des de l'estació de Nord al Vilar i al Baix Vilar. La segona fàbrica, la que dirigiria l'Esteve Burés, fou construïda immediata a la primera, amb la que tenia una escala comuna i el muntacàrregues.

Els primers habitatges es construïren al costat de la fàbrica i del rec, formant l'anomenat carrer de la Font d'Ascó, pel nom de la localitat d'on eren molts dels treballadors. Posteriorment, Esteve Burés feu construir l'any 1876 un altre grup de cases pels obrers on es conformà l'anomenat carrer de Manresa.

La fàbrica d'Esteve Burés era de filatura, amb una secció de maquinària de filatura, la de màquines contínues, la de metxeres, la de batans i les auxiliars, mentre que la dels fills de M. Puig, també de filatura, disposava de la secció de metxeres i manuars, la secció de màquines de filatura, la de màquines contínues, la de batans i els magatzems de cotó, manyeria i fusteria, a les que calia afegir la màquina de llum elèctrica i el departament de turbines.

Situat al costat d'aquestes fàbriques, l'any 1884 es va construir el pont Nou a sobre el riu Llobregat, que facilitava la comunicació amb la ciutat de Manresa. El qui guanyà el concurs per a l'explanació i afermament del tram de carretera de Castellbell i el Vilar a Manresa va ser el senyor Llorenç Masana, per la quantitat de 24.000 pessetes, mentre que el contractista encarregat de l'obra del pont fou Vicenç Panella, per la quantitat de 29.000 duros.

A redós del pont hi havia l'horta que el Burés arrendava als seus treballadors. Encara que una mica allunyada del nucli, hi ha la Torre del Burés, que l'Esteve Burés va fer construir per al seu fill Francesc, molt aficionat a la caça. Hi van fer un gran vedat, a les terres que havien comprat de l'heretat del Ferran, i dins una enorme cascada de pedra tosca, extreta de les terres del Cellers, de Rellinars. S'hi plantaren molts arbres portats de la muntanya de Montserrat i un pou de molta profunditat.

La torre que hi construïren era de 20 metres de llarg per 20 metres d'ample, amb soterrani, baixos i primer pis, amb una torrassa de dos pisos. A la casa hi passava llargues temporades la senyora Eulàlia Regordosa, més coneguda popularment com "Donya Eli", l'esposa de Francesc Burés, la qual feia anar els famosos jardiniers Dot, de Sant Feliu de Llobregat, a arranjar-li el jardí, especialment dedicat als roserars.

Mort Esteve Burés i Arderiu, l'any 1893, el succeí al davant de l'empresa la raó social "Vídua i Fills de Francesc Burés", l'any 1920 ho feia Francesc Burés i Regordosa, l'any 1933 constava la societat

Manufactures Llobregat i Ter i, vers l'any 1940 el nom de la fàbrica era Indústries Burés SA i els propietaris eren la família Juncadella.

Després dels aiguats del mes de setembre de 1971, es van construir les naus de la fàbrica nova, més enlairada que l'antiga, en terrenys de la masia del Genovès.

Bibliografia

BACH i VALLS Josep (1894). Historia de la fàbrica de Castellbell, propiedad de don Esteban Burés. Castellbell i el Vilar.

Col·lectiu El Brogit (1888). Desapareixen els antics pisos del rec, dins periòdic informatiu El Brogit. Núm. 100, p.15. Ed. El Brogit. Agost-setembre

Col·lectiu El Brogit (1989). L'aigua un element cada vegada més valora, dins El Brogit, periòdic informatiu de Castellbell i el Vilar, núm. 107, pp. 4 a 6 . Ed. El Brogit.

FRONTERA, Genís i DEVANT, Jèssica (2004). Castellbell i el Vilar. Història i memòria gràfica. Castellbell i el Vilar: El Brogit.

GARZÓN i MANZANO, Montserrat (1987). Història de la Fàbrica de la colònia Borràs de Castellbell i el Vilar.

MASATS, Joan (1888). Història de l'art tèxtil a Castellbell i el Vilar (IX), dins periòdic informatiu El Brogit. Núm. 93, pp. 13 i 14. Ed. El Brogit. Gener

MASATS, Joan (1888). Història de l'art tèxtil a Castellbell i el Vilar (XIII), dins periòdic informatiu El Brogit. Núm. 98, p.15. Ed. El Brogit. Juny

MASATS, Joan (1987). Història de l'art tèxtil a Castellbell i el Vilar (VI), dins El Brogit, periòdic informatiu de Castellbell i el Vilar, núm. 87-88, pp.23 a 26. Ed. El Brogit. Juliol-agost

MASATS, Joan (1990). Ampliació de capital a indústries Burés, dins periòdic informatiu El Brogit. Núm. 116, pàg. 5. Ed. El Brogit. Febrer

SARRET i ARBÓS, Joaquim (). Història de la Indústria del comerç i dels Gremis de Manresa, p. 241.

